

§ 1 Inledning om märkesdag

Anf. 1 TALMANNEN:

Jag vill inleda med att fästa kammarens uppmärksamhet på att det i dag är på dagen 50 år sedan Gustaf VI Adolf ersattes på Sveriges tron av Hans Majestät Konung Carl XVI Gustaf. Det är en historisk dag. Aldrig tidigare i vår historia har en monark varit statschef så länge. För att markera dagens historiska betydelse är denna dag också en allmän flaggdag och uppmärksammas på många sätt runt om i Sverige.

§ 2 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2022/23:422

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:422 Möjlighet för kommuner till samverkan
av Eva Lindh (S)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 3 oktober 2023.

Stockholm den 14 september 2023

Justitiedepartementet

Gunnar Strömmer (M)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2023/24:4 till finansutskottet

Svar på
interpellationer

§ 4 Svar på interpellationerna 2022/23:412, 413, 417 och 418 om anmälningsplikt i skolan och sjukvården

Anf. 2 Statsrådet MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! Niels Paarup-Petersen har frågat statsrådet Lotta Edholm om hon har för avsikt att verka för att stoppa införandet av en plikt för skolpersonal att anmäla barn som lever i Sverige utan uppehållstillstånd.

Karin Rågsjö har frågat statsrådet Acko Ankarberg Johansson om hon avser att vidta åtgärder för att utesluta anställda inom sjukvården i utredningen om anmälningsplikt avseende papperslösa. Karin Rågsjö har också frågat statsrådet om hon avser att vidta åtgärder för att säkerställa att anställda inom sjukvården inte ska vara skyldiga att ange patienter utan uppehållstillstånd. Slutligen har Karin Rågsjö frågat statsrådet om hon och regeringen, vid införandet av anmälningsplikt för anställda inom sjukvården, avser att göra förändringar i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och patientsäkerhetslagen (2010:659).

Annika Hirvonen har frågat statsrådet Acko Ankarberg Johansson vilka åtgärder hon avser att vidta för att personer utan uppehållstillstånd ska våga söka den vård de behöver utan rädsla för att bli anmälda. Annika Hirvonen har också frågat statsrådet Lotta Edholm vilka åtgärder hon avser att vidta för att förhindra att barn inte går till förskolan och skolan av rädsla för att bli anmälda.

Interpellationerna har överlämnats till mig, och jag har valt att besvara samtliga i ett och samma svar.

Att bekämpa skuggsamhället och ha kontroll över vilka som vistas i Sverige är mycket viktigt för regeringen. En förutsättning för att upprätthålla den reglerade invandringen är att vi kommer till rätta med att mänskliga vistas här olovligt.

Regeringen anser att det är angeläget att ett utökat informationsutbyte kommer på plats. Den 30 augusti 2023 beslutade regeringen därför om tilläggsdirektiv till den pågående utredningen om stärkt återvändandeverksamhet. Utredaren ska bland annat lämna förslag på en reglering som innebär ett utökat informationsutbyte mellan myndigheter i syfte att stärka arbetet med verkställighet och göra det svårare att leva i landet utan tillstånd.

För att regleringen ska vara rättssäker och inte leda till orimliga effekter för enskilda kan vissa situationer behöva undantas från informationsplikten. Det kan vara fråga om situationer där informationsplikten skulle strida mot ömmande värden, exempelvis inom sjukvården. Det ingår i utredarens uppdrag att bedöma vilka situationer som eventuellt ska undantas, utan att på förhand utesluta några verksamheter från informationsplikten.

Det ingår även i utredarens uppdrag att lämna nödvändiga författningsförslag. Förslagen ska vara i enlighet med de internationella regler och

konventioner som Sverige har åtagit sig att följa, bland annat Europakonventionen och barnkonventionen, där barnets rätt till utbildning slås fast. Utredaren ska också analysera konsekvenserna av att införa ett utökat informationsutbyte och beskriva fördelar och nackdelar för berörda verksamheter.

Jag vill inte föregripa resultatet av utredningen. Jag ser mycket fram emot att ta del av utredningens förslag.

Anf. 3 NIELS PAARUP-PETERSEN (C):

Herr talman! Jag vill tacka ministern för ett svar där substans, innehåll och allt som skulle kunna utgöra faktiska svar på frågor om anmälningsplikten är lika närvarande som skolminister Lotta Edholm är i denna debatt – det vill säga inte alls.

Detta är lite konstigt – låt mig läsa ur min interpellation: ”Inga barn ska tvingas stanna hemma vid skolstarten i höst av rädsla för att bli avvisade från Sverige.” Så skrev Lotta Edholm själv när hon var skolborgarråd. Det är alltså Lotta Edholms ord. Min fråga till Lotta Edholm var därför om hon faktiskt hade för avsikt att följa det hon själv sagt och verka för att stoppa införandet av en plikt för skolpersonal att anmäla barn som lever i Sverige utan tillstånd. Det är detta som är min interpellation, kort och koncist. Den är specifikt kopplad till om skolminister Lotta Edholm tänker arbeta för lärarna och eleverna, i linje med vad hon tidigare sagt sig stå för, eller inte – en enkel fråga, kan jag tycka.

Men var är Lotta Edholm? Lotta Edholm är inte här. I den offentliga debatten är det Fredrik Malm som får stå ut med spott och spe för Liberalernas svek i denna fråga. Här i kammaren är det i stället en moderat minister som kommer. Hur är detta möjligt? Skolministern infinner sig inte ens i kammaren utan lämpar över frågan om sitt eget arbete och sina egna ord på migrationsministern.

Sverigedemokraterna är tydliga. De vill att skolpersonal ska inkluderas. De har inte svårt för att säga det; de har sagt det. Kristdemokraterna har sagt det i debattartiklar i tidningar i Skåne, till exempel. Men Liberalerna kan inte säga det. Den moderata ministern säger att hon inte kan säga det – hon vill inte föregripa utredningen. Det är detta som är problemet: att vissa av partierna som är involverade i detta samarbete kan säga vad de vill, jätteklaart och tydligt. Varför är det då inte möjligt för till exempel ministern att säga det?

Min fråga är alltså, återigen: Kommer Lotta Edholm att kämpa för Sveriges lärare och elever eller inte? Kommer hon att acceptera anmälningsplikten i skolan eller inte? Det är detta jag vill ha svar på. Men skolministern har inte modet att komma hit till kammaren och svara. Det är faktiskt rätt respektlöst.

Men den stora frågan är egentligen hur den moderata migrationsministern skulle kunna svara på i vilken riktning Lotta Edholm tänker jobba – jag förstår att det är svårt – eller hur Liberalerna tänker göra. Har Liberalerna ingen egen inriktning och inget de står för längre, kan man undra. Är det bara Moderaterna som talar för dem? Det är en fråga värd att ställa i dag. Men det är inte en fråga vi kommer att få svar på här i dag.

Det svar jag har fått på interpellationen är att migrationsminister Malmer Stenergard inte vill föregripa utredningen. Det är väl utmärkt i teorin. Utmaningen är dock som sagt att hon är beroende av partier som har före-

gripit den och är tydliga. Men jag kan lugna migrationsministern – jag kräver inget svar på vad utredaren kommer fram till, för det kan såklart ingen veta.

Jag har i stället en annan fråga, eller två, till ministern som ändå är här. Liberalerna påstår att barnkonventionen hindrar att lärare skulle kunna få en plikt att anmäla barn, och vad som kommer att stå ligger ju ändå på den närvarande ministrans bord. Jag vill därför ställa två frågor som helt säkert kan besvaras med ja eller nej, och jag hoppas att ministern tar sig tid att faktiskt svara i nästa inlägg.

För det första: Är det korrekt att barn som går i svensk skola utvisas från landet i dag, trots att vi har barnkonventionen som lag? Min uppfattning är att så är fallet. Nästa fråga: Har migrationsministern något underlag som indikerar att barnkonventionen skulle hindra anmälning av barn när den inte hindrar utvisning av barn? Också det är en fråga som kan besvaras med ja eller nej.

Anf. 4 KARIN RÅGSJÖ (V):

Herr talman! Angiveri – smaka på det ordet, för det är precis det vi ska tala om i dag. Informationsplikt är det inte, utan det här blir angiveri.

Ibland har vi vänsterpartister här i talarstolen beskyllts för att vara kommunister, vilket vi förstås inte är. Men det märkliga är att den här regeringen plockar fram en utredning med ett eventuellt lagförslag som påminner starkt om vad vi såg i de gamla kommunistländerna, i Östtyskland, i Sovjet och så vidare. Jag tycker att det är tragiskt.

Så här skriver Erik Helmersen i DN: ”Läkare, lärare, socialanställda, från alla håll säger de nej till att ange människor som sökt deras hjälp. En angiverilag, som föreslås i Tidöavtalet, vore ett försök från staten att rensa ut den mänskliga moralen ur samhällskontraktet. Att plocka bort etiken ur en mänsklig ekvation. Då blir den också ett statligt försök att avskaffa något av vad det är att vara människa.”

I inslag i medier har den ansvariga ministern påstått att det finns 100 000 papperslösa i Sverige, vilket inte kan styrkas. För oss framstår det som att man drar igång en utredning om eventuell lagstiftning som är extrem för det här landet och utgår från antaganden som inte är riktigt okej. Det blir väldigt märkligt. Siffran 100 000 låter väldigt maffig, men stämmer den egentligen? Det blir som att fernissa något som inte finns. Det låter bra, men är det sant?

Regeringen och Sverigedemokraterna fortsätter att ta ett steg mot en angiverilag som innebär att offentligt anställda ska vara skyldiga att anmäla papperslösa. Tanken är att personal inom skola, sjukvård och socialtjänst ska vara skyldig att rapportera till polisen och Migrationsverket när de kommer i kontakt med människor utan tillstånd att vara i Sverige.

Vänsterpartiet har tidigare krävt att regeringen omedelbart ska dra tillbaka förslaget om utredning av en angiverilag. Min interpellation fokuserade särskilt på anställda inom hälso- och sjukvården och riktade sig till sjukvårdsministern Acko Ankarberg Johansson. Och hon är som sagt inte heller här i dag.

Frågorna är väldigt specifika för hälso- och sjukvården på olika sätt. Det är nämligen så att alla som arbetar inom hälso- och sjukvården både offentligt och privat gör det under sekretess och tystnadsplikt. Det innebär att alla uppgifter som rör patientens personliga förhållanden skyddas av

sekretess. Sekretessen regleras av offentlighets- och sekretesslagen för dem som arbetar inom staten, regionerna och kommunerna, medan de som arbetar hos privata vårdgivare ska följa reglerna om tystnadsplikt i patient-säkerhetslagen.

Hälso- och sjukvårdslagen är supertydlig med att vård alltid ska ges efter behov. De som är i störst nöd ska prioriteras först. Om man inför en anmälningssplikt, som ni väljer att kalla angiverilagen, för anställda inom sjukvården skulle det betyda att lagarna behöver ändras helt och hållet. Och det var detta som mina frågor till sjukvårdsministern gällde. Ett införande av anmälningssplikt för anställda inom sjukvården innebär att hälso- och sjukvårdslagen, offentlighets- och sekretesslagen och patient-säkerhetslagen måste ändras. Det är ju konsekvensen av den här typen av lagförslag.

Anf. 5 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Fru talman! Nyligen besökte jag Rosengrenska stiftelsen i Göteborg. Där arbetar tandläkare, sjuksköterskor och andra frivilliga med att hjälpa människor att söka och få den vård som de behöver. Rosengrenska stiftelsen möter människor som lever som papperslösa. På plats såg jag alltifrån bebisar till människor med rullator. Det är människor i olika livssituationer med en enda sak gemensamt: Det svenska samhället trodde inte på deras behov av skydd, men de är mer rädda för att åka till sina tidigare hemländer än för den otroligt svåra livssituation de lever i som papperslösa.

Människor som är papperslösa i Sverige har väldigt få rättigheter, men de har rätt till vård, och barn har rätt att gå i skolan. Det är grundläggande mänskliga rättigheter som gäller alla. Men det jag upplevde när jag mötte de frivilliga som försöker hjälpa människor att få dessa rättigheter var att man redan nu märker att personer som behöver vård inte vågar gå till vårdcentralen. Redan nu, på grund av debatten om angiverilagen, har rädslan spritt sig. Detta kan få allvarliga konsekvenser. Om kvinnor som ska föda barn blir för rädda att åka till förlossningsvården och i stället föder hemma kan det innebära livsfara både för barnet och för den födande kvinnan. Om personer väntar med att söka vård kan deras hälsa förvärras, med allvarliga konsekvenser som följd.

Det är detta vi menar när vi säger att en angiverilag gör skuggsamhället mörkare för dem som lever där. Den gör inte att människor kommer ifrån skuggsamhället. Tvärtom kommer kontaktytorna med samhället att minska.

På Rosengrenska stiftelsen mötte jag också dem som riktar in sig på att stödja barn. För barn som lever i en otroligt utsatt situation, egentligen oavsett vilken den är, är förskolan och skolan en särskilt viktig skyddsfaktor. Den är viktig för alla barn, men för de här barnen är den helt central. De är rädda, för bland de barn som nu inte har kommit tillbaka till skolbänken efter sommarlovet finns också de som stannat hemma på grund av rädsla för angiveri.

Min fråga handlar inte om utredningen eller den nya lagen, utan min fråga är vad Lotta Edholm och sjukvårdsministern ska göra här och nu för att folk ska våga söka vård och gå till skolan.

Prot. 2023/24:5
15 september

Svar på
interpellationer

Anf. 6 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Om Sverige som land ska kunna rikta sina resurser rätt och hjälpa dem som verkligen behöver hjälp måste också de som bedöms sakna rätt att vara i Sverige lämna landet. Som vi brukar säga: Ett ja ska vara ett ja, och ett nej ska vara ett nej. Trots att detta är själva grunden i den reglerade invandringen som alla partier säger sig stå bakom har skuggsamhället tillåtits växa, och människor far illa i dess följd.

Tonläget är rätt högt i den här debatten, och jag skulle vilja uppmana oppositionen att kanske besinna sig, apropå att det skapas mycket oro runt om i samhället. Det kan ju ha att göra med att oppositionen väljer att kalla någonting för angiverilag när det i grund och botten handlar om att myndigheter och det offentliga ska tala med varandra på ett sätt som man inte gör i dag.

Jag tycker att det kan vara bra att göra några förtydliganden, till exempel att informationsplikt mellan myndigheter inte är något nytt. Från mitten av 1980-talet fram till 2013 fanns det en informationsskyldighet för skolstyrelser och senare även socialnämnder att underrätta Polismyndigheten om de kom i kontakt med en person som saknade rätt att vara i landet. I dag är också anställda i skola och hälso- och sjukvård skyldiga att anmäla om ett barn far illa. Vi vet att det i till exempel Tyskland sedan 1990-talet finns en skyldighet i den offentliga sektorn att informera om kontakter med personer utan tillstånd att vara i landet. Först nyligen gjordes ett undantag för skolan, men fortsatt omfattas till exempel vård och omsorg.

Mycket av debatten handlar om vård och skola, men jag vill understryka att jag ser den stora potentialen i kontakter mellan många av våra myndigheter. Vi vet att tullen, Kronofogden och Skatteverket, som på olika sätt kommer i kontakt med människor som inte har rätt att vara i landet, i dag som regel saknar möjligheter att kontakta de myndigheter som behöver den informationen. Där finns den stora potentialen.

Slutligen: Låt oss aldrig romantisera skuggsamhället. Jag hör ändå mellan raderna att vissa partier gör det. I skuggsamhället far många barn och vuxna illa. Utsatta människor utnyttjas av oseriösa arbetsgivare eller kriminella nätverk. Här kan också kriminella personer gömma sig. Vi vet att bland dem som polisen bedömer måste lämna landet men som inte har gjort det ska en av tio utvisas på grund av brott.

Barn utgör en mycket liten del av det antal personer som inte lämnar Sverige i enlighet med myndighetens beslut. Den stora majoriteten är män. De vanligaste utvisningsländerna är Afghanistan, Irak, Uzbekistan, Somalia och Etiopien. Men för de barn som trots allt befinner sig i skuggsamhället kan man med rätta ifrågasätta om det verkligen är för ett barns bästa att stanna kvar i ett undangömt skuggsamhälle.

Det är genuint svåra avvägningar att göra. Därför menar regeringen att det är rimligt att utredningen får titta på detta grundligt innan vi politiker i denna kammare pekar ut exakt vilka sektorer som ska omfattas och vilka som inte ska göra det. Men jag menar att myndigheter och det offentliga bör dra åt samma håll och inte att det ska vara som i dag: att vissa myndigheter arbetar med att leta upp människor som inte har rätt att befinna sig här medan andra myndigheter i praktiken hjälper samma människor att hålla sig gömda. Det blir en absurd situation.

Framför allt ömmar jag för de människor som lever i skuggsamhället i dag och som far illa när vi tittar bort. Jag tycker att fler partier borde ta ansvar för att ändra på detta.

Anf. 7 CAMILLA HANSÉN (MP):

Fru talman! Vi kanske skulle besinna oss lite, vi i oppositionen, så att vi inte romantiserar skuggsamhället. Detta är ändå ganska grovt sagt. Vi diskuterar en utredning vars syfte är att göra det fruktansvärt att vara på flykt i Sverige och att hålla sig gömd för att skydda sitt liv och sina barns liv.

Redan nu, när det så att säga bara är en utredning, oroas de som arbetar med barn och unga. Detta är mitt område. Det är också skolminister Lotta Edholms område – hon har fått just de frågorna. De oroas alltså redan nu. Ungdomarna frågar sina lärare om det är säkert för dem att gå till tandläkaren.

Jag kommer från Örebro, och där har vi följt en tjej under ganska lång tid. Hon tog studenten i våras. Det gjorde hon helt öppet, men under ett drygt år under sin gymnasietid levde hon gömd. Hon fick hjälp av sin rektor, sina lärare och sina klasskamrater. När rektorn kommenterade detta sa han: Det var inget svårt beslut. Hon har kommit in på utbildningen, och det är vårt uppdrag att utbilda elever.

Det som jag oroar mig för och det som de professioner som redan berörs av en utredning oroar sig för är att dessa beslut inte kommer att vara enkla.

Förra veckan läste vi om polisen som bad en rektor om en lista på elever som såg ut som om de kom från en viss del av världen. Rasprofilering, skulle man kunna kalla det. Rektorerna sa att man inte gör sådana listor över etnicitet på en skola. Det gör man såklart inte. Lotta Edholm uttalade sig och sa: Som det verkar har rektorerna gjort det som är för elevens bästa.

Jag vill att detta ska vara självklara svar från en rektor framöver. Framför allt vill jag att man ska känna att det är självklart under utredningstiden. Sedan vet vi inte vad som kommer att hända. Det är väldigt oklart vad som kommer att hända, för utredningen har vidgats.

Jag förstår om migrationsministern inte har lärares yrkesetik som specialområde, men både lärare och andra yrkesgrupper säger tydligt ifrån. Fackförbunden säger: Ja, blir det en sådan här lagstiftning gör vi inte detta, för det är ett brott mot vår yrkesetik.

Lärare är inte den enda yrkesgruppen.

Angiveri är något som trycker ut människor i skuggsamhället. Det är inget som bekämpar ett skuggsamhälle.

Vi står inför en lång och djup debatt om detta här i Sverige. Jag tror att det kommer att vara väldigt nyttigt för vårt samhälle att vi är många som pratar om vilket samhälle vi vill ha. Denna debatt har drivits fram av de människor som arbetar i skolan, i vården, i bibliotek och runt om i det offentliga Sverige. De kräver av oss partier att vi ska visa var vi står.

Från regeringspartierna är det högst oklart. Där får man olika besked beroende på vem man frågar och på vilken politisk nivå personen verkar på.

Utredningen ska följa barnkonventionen. Var det för barnets bästa att tjejen i Örebro fick avsluta sin utbildning? Jag är övertygad om det.

Prot. 2023/24:5
15 september

Svar på
interpellationer

Anf. 8 STEFAN OLSSON (M):

Fru talman! Tack, interpellanterna, för interpellationerna! Tack, statsrådet, för svaret! För mig som åhörare är det uppenbart att debatten är helt skruvad. För vad är det regeringen har gjort? Jo, den har tillsatt en utredning. Det finns inget lagförslag. Det finns en utredning. Om vad? Jo, om att vi möjligen skulle kunna återgå till det system som gällde före 2013. Då fanns det nämligen en skyldighet för socialtjänst och skolor att meddela polisen om det fanns utlännningar i landet som uppehöll sig här utan tillstånd.

Mitt eget parti medverkade till att dessa regler försvann, och vi erkänner i dag att det var ett misstag. Under åren 2012–2015, ungefär, var det nämligen en mycket stor invandring till Sverige. Därmed växte också ett mycket stort skuggsamhälle fram. Regeringens ambition nu är att vi ska få ordning på detta och att vi helt enkelt ska återgå till det som var normal-tillståndet i Sverige före 2013.

Hur kan detta vara hemskt, och hur kan det beskrivas som ett angiverisamhälle? Var det verkligen så att Sverige före 2013 var ett angiverisamhälle? Var det så att utlännningar var tvungna att sitta gömda dag och natt i rädsla för polisen? Det är i alla fall så Miljöpartiet har velat beskriva situationen. Miljöpartiets språkrör nämnde här i kammaren att det var som när Anne Frank tvingades hålla sig gömd undan nazisterna. Var det så Sverige såg ut före 2013? Jag tycker att Miljöpartiet är skyldigt att svara på den frågan. Var Sverige före 2013 ett samhälle likt ockupationens Nederländerna, där nazisterna kunde storma in vilken sekund som helst? Är det Miljöpartiets uppfattning om Sverige före 2013?

Vidare är det ett faktum att regler om anmälningsskyldighet redan i dag finns i många andra EU-länder. Jag kan ge några exempel: Belgien, Estland, Kroatien, Litauen, Polen, Slovenien och Tyskland. Menar då oppositionen att alla dessa länder är angiverisamhällen? Även här tycker jag att oppositionen är skyldig allmänheten en förklaring. Är Belgien och Tyskland angiverisamhällen?

I Sverige är det inte heller ovanligt med lagar med anmälningsskyldighet. För att ge några exempel finns anmälningsskyldighet vid oro för barn, underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, underrättelseskyldighet vid felaktiga uppgifter i folkbokföringen och anmälningsskyldighet enligt vapenlagen.

Varje gång en myndighetsperson använder sig av denna skyldighet röjs en utländsk persons hemvist i Sverige om det är så att han eller hon befinner sig i landet utan tillstånd. Menar oppositionen att alla dessa lagar också ska bort? Även detta menar jag att oppositionen måste ge en förklaring till.

Anf. 9 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Vi fick höra ett mycket innehållslöst svar från migrationsministern. Jag noterade dock slutklämmen, där ministern på ett innovativt sätt säger att hon ser fram emot utredarens förslag, som ska väga in för- och nackdelar.

Men framför allt är det sådant som ministern *inte* säger som lyser starkast i inlägget, nämligen att förslaget handlar om att Sverige ska bli ett angiverisamhälle. Den högnationalistiska regeringen driver en hänsynslös politik mot samhällets mest utsatta, och detta hör inte hemma i ett fritt och öppet demokratiskt samhälle.

Jag vet inte hur många gånger jag har debatterat papperslösas situation här i kammaren, fru talman, men jag vet att för många som får avslag på sin asylansökan är utvisning inte praktiskt möjligt. Det kan bero på att vi inte utvisar till vissa länder, att länder av politiska skäl inte tar emot sina medborgare, att personerna är statslösa eller att den asylsökande löper allvarig risk att utsättas för dödsstraff vid återvändande.

Med regeringens åtstramade migrationspolitik kommer fler att pressas ut i en situation som papperslösa där de inte kan utvisas men heller inte får stanna. Man kan fråga sig om det är legitimt och rättssäkert att fortsätta att ge utvisningsbeslut som man redan från början vet inte går att verkställa.

Förslag om angiveri gör inte utvisningsbesluten mer verkställbara. Ett angiverisamhälle kommer endast att förvärra och fördjupa den här situationen. Redan i dag lever papperslösa under olidliga levnadsvillkor utan rätt eller stöd att försörja sig. Fler skulle tvingas att gå under jorden, och barn kommer att hållas undan rätten till skolgång. För den som behöver livsnödvändig vård men inte vågar söka hjälp av rädsla att bli angiven skulle situationen kraftigt försämrats till den grad att man riskerar sitt liv.

Vi kan inte ha ett system, fru talman, där lågstadieläraren ska ange sin elev som precis har börjat skolan eller där läkaren ska ange den gamla kvinnan som söker akutvård för att överleva. Ett sådant system kan vi inte ha. Vårdpersonal ska tillhandahålla vård oavsett patientens rättsliga status. Lärare ska ta särskild hänsyn till barnets bästa. Socialtjänsten ska inte bryta sekretessen. Biblioteksverksamhet är lagstadgad att vara tillgänglig för alla.

Låt mig därför vara glasklar: Det här förslaget måste omedelbart dras tillbaka. De som arbetar i välfärden och håller uppe Sverige har själva sagt att de inte tänker ställa upp på regeringens jakt på papperslösa. Lärarna säger nej, vårdpersonalen säger nej, facken säger nej, civilsamhället säger nej, en klar majoritet av Sveriges regioner säger nej och kommun efter kommun säger nej. Samtliga berörda verksamheter säger nej.

Vi kräver här i dag att regeringen lyssnar på den förkrossande majoritet i Sverige som säger nej till angiverisamhället. Om minsta lilla av förslaget skulle förverkligas uppmanar jag Sveriges offentligt anställda till civil olydnad – till att inte ange. Det finns exempel på angiverisamhällen genom historien där människan har visat sina värsta sidor. Vi ska inte dit!

Alla ni som håller uppe Sverige ska veta att ni har politiker på er sida. Ni ska veta att ni har rätten på er sida att följa den yrkesmässiga etiken och respekten för våra fri- och rättigheter. Det är både rätt och riktigt. Ni förtjänar en regering som underlättar era jobb, som lyfter era arbetsvillkor och som sätter er och välfärden först.

Anf. 10 Statsrådet MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jag tackar för alla inlägg i debatten. Det här är en genuint svår fråga, och jag tycker att det är viktigt att alla perspektiv belyses. Men jag tycker också att det är viktigt att vi behåller sans och reson i debatten, för jag tror att det blir en bättre debatt då.

Det är också viktigt att komma ihåg att de personer som informationsutbytet i första hand tar sikte på är personer som har fått sin sak prövad av Migrationsverket och i de flesta fall också av domstol. De har en skyldighet att självmant lämna landet. Man ska också komma ihåg, apropå det som Tony Haddou sa i sitt senaste inlägg, att det går att verkställa utvis-

ningsbeslut till i princip alla världens länder om den enskilda själv samarbetar. Om det är så att det inte går att verkställa ett utvisningsbeslut, till exempel för att mottagande land inte tar emot, går det också att utfärda ett tillfälligt uppehållstillstånd. Om man inte gör det är det för att man bedömer att personen ska kunna lämna landet.

I grunden handlar det ju om vart våra resurser ska gå. Man måste lyfta blicken och komma ihåg att behovet av skydd i världen är enormt. Även om det ibland är svårt tycker jag att det är en skyldighet för oss som vill hjälpa människor på flykt att förmå att prioritera. Det handlar om att säkerställa att de personer som vi väljer att ge våra resurser till och ge skydd också har skyddsskäl; då är det dit resurserna ska gå. Men om vi väljer att ständigt ge resurser till människor som faktiskt inte har skyddsskäl utan tvärtom har en skyldighet att lämna landet försvårar det naturligtvis våra möjligheter att hjälpa människor som faktiskt är i behov av skydd.

Reglering av informationsutbyte, som vi utreder nu, är alltså ingenting nytt inom utlänningsrätten, något som både Stefan Olsson och Jessica Rosencrantz har framhållit. Regleringen har tidigare omfattat en skyldighet för skolstyrelsen och senare också socialnämnden att underrätta polisen om en utlännings vistelse i landet när utlänningsbeslut skrivs in eller tas in i grundskolan eller gymnasieskolan. Det är precis som Stefan Olsson säger: Detta är en reglering som finns i Tyskland sedan 90-talet, under regeringar av varierande färg. Ganska nyligen tog man in ett undantag för utbildningssektorn, men frågan infinner sig: Ska detta anses vara ett angiverisamhälle? Jag tycker att man ska vara försiktig med vilka ord man använder.

Jag ska försöka att besvara alla de frågor som har kommit. Till att börja med ifrågasätter Niels Paarup-Petersen att jag är här över huvud taget. Det har han naturligtvis all rätt i världen att göra, men det är ju så att vi har en ansvarsfördelning inom regeringen. Jag ansvarar för den här frågan och de här direktiven, och därför är det jag som är här.

Är det korrekt att barn utvisas i dag? Det är ju så att man alltid tar hänsyn, och har gjort det länge i utlänningslagen, till barnets bästa. Ändå kan man landa ned i att det är förenligt med barnets bästa att barnet utvisas, och det sker i dag.

Skulle barnkonventionen hindra anmälning när det inte hindrar utvisning? Det kan jag inte svara på, utan det är just det som utredaren ska göra. Det vill jag inte föregripa.

Karin Rågsjö ifrågasätter min uppgift om hur många som vistas i skuggsamhället. Det är en jättesvår bedömning att göra, men det finns bedömare som menar att det kan uppgå till 100 000 eller till och med därutöver. Det är det jag har sagt, och det är ett påstående som KU inte har slagit ned på efter anmälan.

Jag inser att min tid är ute, så jag återkommer med fortsatta svar.

Anf. 11 NIELS PAARUP-PETERSEN (C):

Fru talman! Jag ifrågasätter inte på något sätt Maria Malmer Stenergards existens eller närvaro. Däremot är det synd att det statsråd jag har ställt min fråga till inte svarar på den eftersom den är specifikt riktad mot hennes egna uttalanden och hennes eget arbete, inte migrationsministerns arbete. Därför är det svårt för migrationsministern att svara.

Svaret på min interpellation har ungefär lika mycket substans som en spettekaka, det vill säga inte mycket. Det är problemet när en fråga lämnas över till en minister som inte har förutsättningar – inte på grund av kompetensen – att säga något om Lotta Edholms insatser på området.

Låt mig övergå till själva grundfrågan. Ett ja ska såklart vara ett ja, och ett nej ska vara ett nej – och ett svar på en fråga bör vara ett svar på en fråga. Det borde vi vara ense om.

Vi är helt överens om att ett ja innebär att du kan stanna i Sverige, men om du har fått ett nej ska du lämna landet. Vi är helt överens i frågan. Vi vill bekämpa skuggsamhället. Skuggsamhället måste bekämpas, men det betyder inte att man måste ha ett angiverisamhälle. Det är två olika saker. Det går att göra mycket, och vi är med på många grejer. Och vi fortsätter gärna att samtala med regeringen om många andra frågor för att bekämpa skuggsamhället. Det tror jag att ministern vet.

Då är vi tillbaka till att statsrådet inte vill föregripa resultatet av utredningen. Men det var det ni gjorde, och det är därför vi står här. Den tidigare regeringen tillsatte en utredning, och där fanns undantag. Men ni säger att ni inte vill ha dem, och det är att föregripa utredningen. Det hade kommit ett svar från en utredning som föreslog undantag. Sedan tog ni bort undantaget. Sådan är verkligheten just nu, det vill säga ni föregrep utredningen.

I den gamla utredningen stod det specifikt att personer som jobbar inom vård eller utbildning inte ska ha informationsplikt, anmälningsplikt eller vad den ska kallas. När man tar bort ett sådant undantag gör man det av en anledning, sannolikt inte bara av nyfikenhet. Det är hela grejen, och det är därför vi står här. Det är därför folket surrar ute på gatorna, och det är därför lärarna och vårdpersonalen är oroliga.

Ni har medvetet sagt att lärare och vårdpersonal inte ska ha undantag. Det är orsaken till att vi står här. Ni tog bort undantaget. Då handlar det inte bara om att ni inte vill föregripa utredningen, utan ni har aktivt, medvetet och – förhoppningsvis – genomtänkt tagit bort undantaget.

Då frågar vi oss varför. Men statsrådet säger att vi får se, och det är inte ett särskilt vettigt svar. Det är klart att ni gjorde det av en anledning.

Jag romantiserar inte skuggsamhället, och jag har inte hört någon annan göra det heller. Det finns säkert filmer att titta på om man vill ha sådant, men det gör inte vi. Den enda anledningen till att man tar bort ett undantag är om man i grunden tycker att plikten ska införas. Det är utgångspunkten för debatten.

Stefan Olsson säger att Moderaternas linje är att det var ett misstag att ta bort informationsplikten för lärare. När man tog bort den var det för att man införde en rätt till utbildning och vård för papperslösa. Som jag förstår Moderaternas linje numera – eftersom Moderaterna vill återgå till tiden före 2013 – ska rätten till vård och skola tas bort för papperslösa. Det är en tydlighet som vi uppskattar från Moderaterna; den har vi inte sett tidigare. Nu förstår vi hur det hela hänger ihop.

Anf. 12 KARIN RÅGSJÖ (V):

Fru talman! Det är inte många som har ställt sig upp och hurrat för utredningen som nu rullar fram. Det är inte bara vi i den här salen som har ifrågasatt vad som händer. Samtliga de stora facken inom vården har gått ut med hård kritik: Läkarförbundet, Vårdförbundet och Kommunal. Exempelvis anser Vårdförbundet att en angiverilag – en informationslag – bryter

mot tystnadsplikten, etik och moral, som är grunden i arbetet med vård och omsorg. Nu är inte sjukvårdsministern här för att svara på de specifika frågorna, men vi kommer att debattera frågorna fler gånger.

Stora regioner har redan gått ut med att de aldrig kommer att ställa krav på sina offentliganställda att de på något sätt ska ange och informera. En grupp anställda inom hälso- och sjukvården har startat den nationella sjukvårdskampanjen Vi anger inte. De vägrar gå med på eventuella framtida lagkrav på att ange papperslösa till polisen och Migrationsverket. Det rör på sig. Privata vårdgivare är tydliga: Vi anger inte.

Regeringens svar är att köra på. Det ska utredas om det finns särskilda situationer där en anmälan skulle strida mot ömmande värden, men det betyder inte att man kommer att ge hela sjukvården ett undantag.

Det pratas om medicinsk etik. Och det är helt klart att denna plikt slår undan benen för detta. Det finns en risk att den inte bara blir praktiskt jobbig för vården utan att den också slår undan den etiska grund de jobbar utifrån.

Ekot vid Sveriges Radio rapporterade nyligen att regeringen och Sverigedemokraterna är överens om att utredaren inte på förhand ska utesluta några verksamheter, till exempel sjukvård. Det tycker vi är gravt oroväckande. Man ser framför sig hur hela området efter det att utredningen läggs fram kommer att täckas av den typen av lagstiftning.

En person säger följande: För mig finns inga undantag. Det är alldeles uppenbart att vi har kommit överens om att allt det som ska gälla offentligt anställda ska gälla alla. Så säger Jimmie Åkesson, ordförande för Sverigedemokraterna, i en intervju i Dagens Nyheter.

Min erfarenhet av regeringen, så här långt, är att den gör som SD säger. Annars blir det regeringskris. Utan SD – ingen regering. När SD sätter ned foten kommer regeringen att vika sig. Regeringen är helt beroende av dem.

Sverige som nation sticker numera ut i en del frågor. Humanism, värdighet och solidaritet har ersatts med en daglig avhumanisering av människor och hela kollektivet invandrare. Det är många som känner sig utpekade sedan regeringen tillträdde med Tidöavtalet som grund.

Mina frågor står kvar; de kommer att vara obesvarade. Avser ministern att vidta åtgärder för att utesluta anställda inom sjukvården i utredningen om anmälningsplikt avseende papperslösa? Avser statsrådet att vidta åtgärder för att säkerställa att anställda inom sjukvården inte ska vara skyldiga att ange papperslösa patienter?

Jag tror att det kommer att bli enormt motstånd mot den eventuella lagstiftningen när utredningen läggs fram. Jag är helt övertygad om det, och jag återkommer i mitt sista anförande i den frågan.

Anf. 13 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Fru talman! Inte heller jag har fått svar på mina frågor i interpellationen om vad skolministern ska göra för att barn inte ska stanna hemma från skolan för att de är rädda för att bli angivna. Vad ska sjukvårdsministern göra åt att människor redan nu inte vågar söka vård för att de är rädda för att bli angivna? Det handlar inte ens om den framtida angiverilagen som nu utreds, utan det här påverkar människor här och nu.

Bland de människor som man pratar om när man säger att ett nej ska vara ett nej finns homosexuella som har flytt och inte vågar åka tillbaka till Uganda. Där har dödsstraff införts för homosexualitet. Men de har fått

nej från Migrationsverket därför att Migrationsverket inte tycker att de skäms tillräckligt mycket över sin läggning.

RFSL har granskat omkring 2 000 ärenden som visar på att verket systematiskt säger nej till hbtqi-flyktingar på grunder som inte har stöd i lag eller internationella konventioner, nämligen för att de inte har tillräckligt djupa reflektioner om varför deras kroppar är både manliga och kvinnliga. Men om personen blir misshandlad därför att andra inte accepterar intersexpersoner i personens hemland, har denna rätt till skydd – men får inte det. Bland dem som lever som papperslösa finns människor som inte kan återvända till Afghanistan. Migrationsverket säger att de ska anpassa sig till talibanerna, att de ska leva sina liv som förtryckare av kvinnor.

Människor som inte vill be fem gånger om dagen varje dag, som inte längre tillhör islam, riskerar sina liv i Afghanistan eftersom talibanerna inte accepterar tatuerade människor.

Det här samhället har inte rättssäkerhet i asylprocessen för alla människor. Men regeringen vägrar att se det. Man lade ned utredningen om de rättsosäkra åldersbedömningarna som fick kraftfull kritik från läkare – så allvarlig kritik att många till och med hoppade av sina jobb på myndigheten som ansvarade för dem.

Fru talman! Jag är väldigt stolt över att Sverige 2013 satte rätten till vård och rätten till skola främst för alla. Det är liksom inte ett reellt val för många av de människor som lever i den fruktansvärda situation som det är att vara papperslös i Sverige. Men skuggsamhället kan bli mörkare, och det har redan blivit det. Redan nu vittnar människor som möter papperslösa om att människor inte vågar söka vård när de behöver vård.

Dagen då kvinnor som ska föda barn inte vågar åka till förlossningen och resultatet blir en människas död, den vill jag inte se. Därför frågar jag igen: Vad tänker regeringen göra för att människor ska våga söka vård utan rädsla för att bli angivna? Vad tänker regeringen göra för att barn ska våga gå till skolan?

Anf. 14 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Oppositionen säger att man inte får några svar från statsrådet. Jag tycker att det vore lite intressant att höra hur oppositionen själv resonerar. Ska det till exempel inte finnas någon informationsplikt över huvud taget mellan några myndigheter i det offentliga Sverige? Är det till exempel så att trots att Skatteverket uttryckligen har bett om informationsplikt ska det inte få det? Det tycker jag vore intressant att höra.

Som Stefan Olsson frågade flera gånger: Är Tyskland ett angiverisamhälle eftersom man har motsvarande lagstiftning? Var Sverige ett angiverisamhälle fram till 2013, då vi hade motsvarande lagstiftning? Svara gärna på det! Det har ju varit väldigt överord från flera företrädare för oppositionen i den här kammaren.

Slutligen: En talare beskrev det här som människor som bara håller sig gömda. Vi måste då återgå till grundfrågan om vi ska ha en reglerad invandring i det här landet eller inte. Om Miljöpartiets syn på den reglerade invandringen är att ”får du ett ja ska du stanna, och får du ett nej ska du också stanna – du ska bara gömma dig”, då står man inte upp för den reglerade invandringen.

Jag tycker precis som statsrådet – det här är jättesvåra avvägningar, som handlar om många individers liv och frihet och skydd. Den som har

Prot. 2023/24:5
15 september

Svar på
interpellationer

skyddsskäl ska få stanna i det här landet. Men just därför måste den som inte har det lämna landet. Det är ju det som är grunden i den reglerade invandringen, och jag kan inte se hur det långsiktigt hjälper någon att vi bygger upp ett skuggsamhälle där människor far illa och dit vi riktar våra resurser för att hjälpa dem som myndigheter har sagt kan återvända till sitt hemland.

Nej, jag vidhåller att oppositionen fortsätter romantisera skuggsamhället som har byggts upp under lång tid och där människor far illa. Vi behöver ta itu med det.

Vi säger att vi har en utredning som tittar förutsättningslöst. Finns det behov av undantag kommer vi att återkomma till det. Men oppositionen sitter tydligen redan på alla svaren, innan det ens har gjorts en utredning.

Anf. 15 CAMILLA HANSÉN (MP):

Fru talman! Hur förhåller sig den här utredningen och de här direktiven till lärares yrkesetik? Ska det vara lätt för en rektor att ge utbildning till alla sina elever, oavsett om de är gömda eller inte? Ska det vara rätt för en rektor att säga nej när en annan myndighet ber om en rasprofilerad lista?

Man kan också fundera lite på vad en utredning är. Det är lätt att säga att "jamen vi är lite nyfikna på hur saker funkar, och vi behöver ett faktaunderlag". Men det är ju inte bara det. Det är också ett uttryck för politisk vilja. Den här utredningen handlar om att verkställa Tidöavtalet. Man har också justerat direktiven med ganska korta mellanrum för att göra just de yrkesgrupper som vi pratar om nu oroad för om de i den specifika situation som vi pratar om nu ska kunna utöva sitt yrke i enlighet med sin yrkesetik.

Vi är Sverige. Vi är inget annat land. Vi är här och nu. Det är nu tusentals människor går ut på gatorna. Det var stora demonstrationer i Stockholm förra helgen. Det kommer stora demonstrationer i Göteborg och Malmö. Det är människor på gator och torg som talar om vilket Sverige vi vill vara här och nu. Här ska barn gå i skolan. Här ska rektorer säga nej till rasprofilering.

Det har också hänt en hel del i Sverige, i vår syn på vilken typ av land vi ska vara. Tidigare hade vi en moderat statsminister som pratade om att öppna våra hjärtan. Budskapet från nuvarande regering är tydligt: Stäng!

Anf. 16 STEFAN OLSSON (M):

Fru talman! Problemet är att Sverige 2013 införde laglöshet och allmän oordning i migrationspolitiken. Det är det som är det extrema.

Ett skuggsamhälle på tiotusentals personer är extremt. Den senaste siffran jag har är 27 000 öppna återvändandeärenden. Det är extremt.

Extremt är att myndigheter inte informerar varandra.

Extremt är att angripa själva frågan i sig. Oppositionen vill ju inte ens att frågan ska ställas. Att vara rädd för kunskap är extremt.

Att likna svensk myndighetspersonal vid tyska nazister, som Miljöpartiet har gjort, är extremt.

Vad som inte är extremt är att återgå till Sverige så som det var före 2013. I dagsläget finns inget lagförslag, bara en utredning, och utredningen ska bedöma vilka undantag som ska göras.

Jag känner mig trygg med detta. Jag är övertygad om att majoriteten av svenska folket inte vill ha total laglöshet, och jag är övertygad om att vi kommer att få en kompromiss. Vi kommer att få ett regelverk, och vi kommer att få undantag i regelverket som är väl övervägda. Det är inte extremt. Det är lagom, och det är svenskt.

Prot. 2023/24:5
15 september

Svar på
interpellationer

Anf. 17 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Jag tror att vi behöver klara ut en fråga här. Man hör ju Moderaterna återkommande säga att ”ett ja är ett ja, och ett nej är ett nej”. Det verkar som att ni inte vet vad ni pratar om, för så är det ju inte i dag.

Alla flickor och kvinnor från Afghanistan som fick ett nej och som ni ville utvisa till talibanerna i Afghanistan ville såklart inte bli utvisade. De pressades ut i skuggsamhället, år efter år, för att de inte ville till talibanerna och ni ville skicka dem till talibanerna. Det var helt självklart att de gömde sig. Sedan kom bedömningen att kvinnor och flickor från Afghanistan inte kan skickas till talibanerna. Det nej som de fick blev ett ja. De får vara kvar i Sverige.

Ärligt talat är det helt ovärdigt att ni i Moderaterna, som har en migrationsminister, inte ens vet vad ni pratar om. Så ser migrationslagstiftningen ut – man gör återkommande bedömningar. Vi ska inte skicka kvinnor till Afghanistan. Vi ska inte skicka någon till Afghanistan. Man har skyddsskäl från det landet. Den ändringen bör ni kika på i stället.

Jag måste också bemöta detta med att angiverilagen inte är angiveri och att utvisning är för barnets bästa. Om det vore för barnets bästa finns exempelvis orosanmälan vid misstanke om att ett barn far illa. Att ange barn är något helt annat. En orosanmälan är till för att ge barn den hjälp de har rätt till. Angiveri kan i värsta fall innebära att man skickar ett barn i döden. Det är den skillnaden vi pratar om i dag. Antingen hjälper vi barn i utsatta situationer eller så tar vi risken att skicka dem i döden. Ni har tydligt tagit ställning för vad ni vill. Men det samhället vill vi inte ha, så därför har vi denna debatt i dag eftersom vi vill ge dem skydd.

Anf. 18 Statsrådet MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Denna debatt har till stor del kommit att fokusera på barn i skola och sjukvård. Jag förstår det eftersom det är de svåraste områdena. Det är också därför som vi i både Tidöavtalet och direktiven har pekat på att det kan finnas situationer där det skulle strida mot ömmande värden att tillämpa en sådan här informationsskyldighet. Därför är det otroligt viktigt att utredaren i lugn och ro får titta på vilka situationer det skulle kunna handla om och komma med ett avvägt förslag som sedan kommer att gå ut på remiss och ge alla möjlighet att yttra sig.

Det är dock inte som Tony Haddou sa i sitt första inlägg att samtliga berörda verksamheter säger nej. Vi har ganska många myndigheter i vårt land, och eftersom det ännu inte finns något förslag som har varit ute på remiss till berörda myndigheter har myndigheterna heller inte uttalat sig. Men givetvis följer jag debatten, och den har som sagt till stor del kommit att handla om de allra svåraste delarna.

Låt oss dock komma ihåg att barn utgör en mycket liten del av det antal personer som inte lämnar Sverige i enlighet med myndighetsbeslut. Detaljerade uppgifter om dem som blir föremål för utvisning med tvång finns inte sammanställda. Man kan dock konstatera att den stora majoriteten är

män, att de vanligaste utvisningsländerna är Afghanistan, Irak, Uzbekistan, Somalia och Etiopien och att cirka en tiondel av de öppna ärendena hos polisen rör personer som utvisas på grund av brott. Detta kommer bort i debatten. Nyligen rapporterades i medierna om en person som borde ha varit utvisad men som under den period som utvisningsbeslutet inte verkställdes lyckades begå 23 brott varav en del var mycket allvarliga och åsamkade stort lidande. Glöm inte detta i debatten!

Ytterst handlar det om att upprätthålla den reglerade invandringen. Jag noterar att Niels Paarup-Petersen säger att han står upp för en reglerad invandring, men om han gång på gång säger nej till de verktyg som behövs för att vi ska kunna upprätthålla den reglerade invandringen finns det anledning att ifrågasätta riktigheten i hans påstående.

Niels Paarup-Petersen drog också snabbt slutsatsen att Moderaterna vill ta bort rätten till vård och skola för personer utan tillstånd. Det är inte en korrekt slutsats. Jag tror att det går att förena rätten till akutvård med en informationsplikt, och jag tycker att det är viktigt att man tittar på det. I samband med att man tog bort detta 2013 fördes en ganska stor diskussion om huruvida man skulle behålla informationsplikten för skolan trots att man införde en rätt till skolgång för dem som inte har rätt att vistas i landet. Då hördes olika röster, och bland andra polisen varnade för konsekvenserna om man tog bort den. Slutligen landade man i att ta bort den, men jag menar att diskussionen visar att det finns en möjlighet att förena dessa båda.

Camilla Hansén sa i sitt första inlägg att informationsplikten trycker ut folk i skuggsamhället. Det stämmer inte. Det här handlar om personer som antingen inte alls har gett sig till känna när de har kommit hit och till exempel jobbar illegalt på arbetsplatser och personer som har fått nej på sin asylansökan och borde ha lämnat landet. Det är alltså inte ett regelverk som syftar till att upprätthålla de domar och beslut som har meddelats som trycker ut människor i skuggsamhället, utan det är de som inte följer fattade beslut som väljer att bli en del av skuggsamhället – där många far väldigt illa.

Anf. 19 NIELS PAARUP-PETERSEN (C):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för att jag fick svar för min uppföljande fråga, även om jag inte fick svar på mina ursprungliga frågor. Nu har jag ännu fler frågor till Liberalerna framöver.

Det påstods att vi säger nej till verktygen. Vi säger inte nej till informationsplikten i de gamla utredningarna; det har vi aldrig gjort. Vi har inte sagt att vi inte kan leva med att Skatteverket och andra myndigheter informerar. Det är inget problem för oss. Det vi har sagt är att vi vill ha ett tydligt och specifikt undantag för dem som jobbar med barn och sjuka. Det tar ni bort, och ert enda skäl är att ni vill se hur det blir. Men så gör man inte. Man tar inte med saker i en utredning bara för att det är kul. Det funkar inte så. Man gör det för att man vill uppnå något, och ni vill att detta ska bli av. Åtminstone vill några av partierna det. Det är lite oklart om Moderaterna vill det. Att KD vill det är jättetydligt. De vill att lärare ska anmäla barn. SD vill detsamma; det har de sagt. Detta är problemet.

Om ministern vill ha en annan debatt än den som förs och med fokus på andra saker så gör om direktiven! Gör tilläggsdirektiv och återinför un-

dantaget så har vi bara en debatt om resten! Det är hur lätt som helst för regeringen att fixa.

Vi är som sagt öppna för att Skatteverket och andra informerar. Vi i Centerpartiet är stolta över att vi införde att papperslösa har rätt till akut-sjukvård med mera, och vi kommer att fortsätta att kämpa för det. Jag är glad över att ministern påpekade att Stefan Olsson inte har rätt.

Jag har en sista fråga som jag gärna vill ha svar på. Ska informationsplikten även gälla medarbetare hos fristående aktörer? De är nämligen inte med i utredningen som det nu ser ut. Om vi skapar denna skillnad mellan offentligt och fristående blir det ännu mer crazy i skolsystemet än det redan är.

Anf. 20 KARIN RÅGSJÖ (V):

Fru talman! Jag fick inte ett enda rimligt svar från ministern, men det var ju väntat. Jag undrar väldigt mycket över vilken klubb regeringen vill vara med i. Den SD-beroende regeringen bryter nämligen mot en viktig demokratisk princip när man planerar att införa denna typ av angiverilagar. Sverige hamnar i en väldigt speciell situation då. Är det rimligt? Men det är det pris moderater, liberaler och kristdemokrater får betala för att kunna bilda regering, med SD som sitter bakpå och driver på.

”I tider av ekonomisk kris behöver vi en regering som ser till att vi får en välfärd att lita på och som underlättar välfärdsarbetarnas jobb. Välfärden behöver behålla erfaren personal och locka tusentals nya, inte ange elever, barn, klienter och patienter. Vi kräver att regeringen backar från införandet av angiverilagar och i stället på allvar prioriterar välfärdens uppdrag.” Detta skriver Heike Erkers, förbundsordförande Akademikerförbundet SSR, Åsa Fahlén, förbundsordförande Sveriges Lärare, Veronica Magnusson, förbundsordförande Vision, Malin Ragnegård, förbundsordförande Kommunal, och Sineva Ribeiro, förbundsordförande Vårdförbundet. Dessutom har Läkarförbundet samma åsikt. Vi är alltså inte ensamma. Tack, alla organisationer, fackförbund och enskilda som slår vakt om Sverige!

Anf. 21 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Fru talman! Jag har fortfarande inte fått svar på mina frågor. Vilka åtgärder tänker skolminister Lotta Edholm vidta för att förhindra att barn inte vågar gå till förskola och skola av rädsla för angiveri? Vilka åtgärder tänker sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson vidta så att människor som är papperslösa ska våga söka vård utan att vara rädda för angiveri?

Människor har rätt till vård. Barn har rätt till förskola och skola. Detta är lagstadgat, och det är också grundläggande mänskliga rättigheter. Men redan i dag leder debatten om angiverilagen till att personer som behöver vård inte vågar be om hjälp.

Regeringen behöver ta ansvar för den situation som man har skapat när man satte igång arbetet med en angiverilag, som skulle kunna göra att läkare är ansvariga både för att ge vård och för att sedan ange personer till polisen som är livrädda för att bli skickade tillbaka till talibanernas Afghanistan eller till Uganda, där homosexuella riskerar dödsstraff och dit Sverige utvisar homosexuella.

Prot. 2023/24:5
15 september

Svar på
interpellationer

Jag tycker att det är ett hyckleri att det talas om rädsla för kunskap när regeringen väljer att blunda för det faktum att det finns rättsosäkerheter i asylsystemet. Man lägger ned utredningen om rättsosäkra medicinska åldersbedömningar och lägger i stället kraft på att skriva fram en angiverilag.

Anf. 22 Statsrådet MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Till att börja med vill jag vara tydlig med att det ännu inte finns något förslag. Ändå är det förvånansvärt många som har synpunkter på förslaget, som alltså ännu inte finns.

Det är mycket tydligt i direktiven att utredaren ska titta på om eventuella undantag ska göras för situationer där en informationsskyldighet skulle strida mot ömmande värden. Man kan tänka sig att det finns olika situationer inom samma sektor. Det här är komplicerat, och jag tycker att det är viktigt att inte i förväg från politiskt håll peka ut vilket regelverk som ska gälla för vilka situationer.

I grund och botten har var och en som efter en prövning, ofta i flera instanser, har fått beslut om att de ska lämna landet en skyldighet att också göra detta. Då uppstår faktiskt aldrig sådana situationer. Och man får absolut inte glömma att det finns en viktig säkerhetsaspekt och att de som inte utvisas också i vissa fall kan utgöra ett säkerhetshot och begå allvarliga brott här. Detta har vi tyvärr sett exempel på i historien.

Slutligen tror jag att vi i dessa tider av polarisering ska akta oss mycket för att överdriva, utan låt oss ha en saklig debatt. När man kallar det för en angiverilag, trots att den bara gäller offentliganställda i deras yrkesroll och inte enskilda, som inte förväntas berätta om medmänniskor, ligger det en rätt allvarlig anklagelse däri. Det bevisas av det faktum att Miljöpartiet drog paralleller till det vedervärdiga öde som drabbade Anne Frank. Jag förstår att Judiska Ungdomsförbundet rasar över sådana överdrifter, för det förringar faktiskt det som drabbade Anne Frank.

Jag manar därför till besinning och ser fram emot en fortsatt saklig debatt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 5 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

EU-dokument

COM(2023) 192 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om unionsregler för humanläkemedel och om upphävande av direktiv 2001/83/EG och direktiv 2009/35/EG

COM(2023) 193 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av unionsförfaranden för godkännande av och tillsyn över humanläkemedel och om fastställande av regler för Europeiska läkemedelsmyndigheten samt om ändring av förordning (EG) nr 1394/2007 och förordning (EU) nr 536/2014 och om upphävande av förordning (EG) nr 726/2004, förordning (EG) nr 141/2000 och förordning (EG) nr 1901/2006

Följande interpellationer hade framställts:

den 14 september

2023/24:1 Möten med representanter för islam med kopplingar till islamister

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2023/24:2 Åtgärder mot arbetslivskriminalitet

av *Jim Svensk Larm* (S)

till statsrådet Paulina Brandberg (L)

2023/24:3 Situationen på bostadsmarknaden

av *Malcolm Momodou Jallow* (V)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2023/24:4 Uttalande om att dra in biståndet till Turkiet

av *Jacob Risberg* (MP)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:5 LKAB:s framtida ägande av SSAB

av *Elisabeth Thand Ringqvist* (C)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

§ 7 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 14 september

2023/24:4 Fängslandet av Mostafa Geha

av *Lars Isacsson* (S)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:5 Förtryck av kristna i Iran

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:6 Anslag i biståndsbudgeten till forskning om afrikansk svinpest

av *Anders Ådahl* (C)

till statsrådet Johan Forssell (M)

2023/24:7 Kubas deltagande i Rysslands anfallskrig

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:8 Regeringens stöd till Taiwan

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:9 Forskning om afrikansk svinpest

av *Tomas Kronståhl* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

Prot. 2023/24:5
15 september

§ 8 Kammaren åtskildes kl. 10.14.

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 4 anf. 4 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

GERGÖ KISCH

/Olof Pilo

§ 1 Inledning om märkesdag.....	1
Anf. 1 TALMANNEN.....	1
§ 2 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 4 Svar på interpellationerna 2022/23:412, 413, 417 och 418	
om anmälningsplikt i skolan och sjukvården	2
Anf. 2 Statsrådet MARIA MALMER	
STENERGARD (M)	2
Anf. 3 NIELS PAARUP-PETERSEN (C).....	3
Anf. 4 KARIN RÅGSJÖ (V).....	4
Anf. 5 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	5
Anf. 6 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	6
Anf. 7 CAMILLA HANSÉN (MP)	7
Anf. 8 STEFAN OLSSON (M)	8
Anf. 9 TONY HADDOU (V).....	8
Anf. 10 Statsrådet MARIA MALMER	
STENERGARD (M)	9
Anf. 11 NIELS PAARUP-PETERSEN (C).....	10
Anf. 12 KARIN RÅGSJÖ (V).....	11
Anf. 13 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	12
Anf. 14 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	13
Anf. 15 CAMILLA HANSÉN (MP)	14
Anf. 16 STEFAN OLSSON (M)	14
Anf. 17 TONY HADDOU (V).....	15
Anf. 18 Statsrådet MARIA MALMER	
STENERGARD (M)	15
Anf. 19 NIELS PAARUP-PETERSEN (C).....	16
Anf. 20 KARIN RÅGSJÖ (V).....	17
Anf. 21 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	17
Anf. 22 Statsrådet MARIA MALMER	
STENERGARD (M)	18
§ 5 Bordläggning.....	18
§ 6 Anmälan om interpellationer.....	19
§ 7 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	19
§ 8 Kammaren åtskildes kl. 10.14.....	20